

Jaarverslag over 2017

Het bestuur

Het bestuur bestaat uit:

de voorzitter: Henk Leevers

de secretaris: Sonja Grooters

de penningmeester: Ben Stegeman

commissaris: Marjon Hoen (PR)

Afgelopen jaar heeft het bestuur 6 maal vergaderd.

Leden

Op 31-12-2017 had de vogelwerkgroep 187 leden.

Op 31-12-2017 had de vogelwerkgroep 15 gezinsleden.

Op 31-12-2017 had de vogelwerkgroep 145 donateurs.

Op 31-12-2017 had de vogelwerkgroep 2 jeugdleden.

Projectgroepen

Vogelwerkgroep Berkelland voert verschillende projecten uit. Leden van de vogelwerkgroep maken deel uit van een of meerdere projectgroepen. Elke projectgroepen heeft een coördinator. Deze zorgt ervoor dat men contact houdt met elkaar, belegt bijeenkomsten en zorgt dat er verslag wordt gedaan.

Gierzwaluwenproject- coördinator Geert Heetebrij

Een opsomming van de activiteiten van afgelopen jaar.

Het inventariseren van Gierzwaluwlocaties in Berkelland.

Het inventariseren van Gierzwaluwlocaties in Gelselaar, Ruurlo, Eibergen , Neede , Borculo en Beltrum voor Ecochore (Huize de Kamp) en Econsultancy (in opdracht van ProWonen)

Het ophangen van Gierzwaluwkasten in Neede en Beltrum.

Het herstellen van verloren gegane Gierzwaluwlocaties in Borculo-Noord.

Het overleggen met Projectleiders van ProWonen over compensatie in de Koppel , Heerlijkheidstraat / Stoeterijstraat en woonwijk de Berg.

Het toezien op het uitvoeren van de afspraken over compensatie.

Het buurtoverleg over verplaatsen van de Gierzwaluwtil.

Het zoeken naar een nieuwe plek voor de Gierzwaluwtil.

Het begeleiden van de verplaatsing van de Gierzwaluwtil.

Het monitoren van de Gierzwaluwtil.

Contact met de Gemeente over een Gierzwaluwtil in het parkje van Woonwijk de Berg.

Persberichten: Achterhoek Nieuws , Berkelland Nieuws , Tubantia (Rob Stevens , Rob Weeber , Jan Bengevoord.

Geert heeft vorig jaar al aangekondigd in 2018 te zullen stoppen met de werkzaamheden voor de gierzwaluw. Er is een mail naar alle leden gestuurd of er misschien belangstelling is voor het overnemen van deze werkzaamheden. Daar is geen reactie op gekomen, maar dat kan altijd nog!

Geert ziet het als zijn enig overgebleven taak om de gierzwaluwtil in het parkje van woonwijk De Berg nog te verwezenlijken.

Grote gele kwikstaart- coördinator Hans Grooters

2 Bezette nestkasten

Oeverzwaluwen – Alex Visser

Na een zeer succesvol jaar met 60 paren in 2016 in de oeverzwaluwwand op 't Noasman in Beltrum, bleef de teller in 2017 op 35 bezette nestgangen steken.

In Gelselaar aan de Oude Rengersweg, was een locatie met 16 gaten in een zandbult. Helaas zijn deze door regen totaal uitgespoeld.

Aan de Hoonesweg in Eibergen zijn 9 oeverzwaluwnesten geteld.

IJsvogels – Alex Visser

Ook het aantal broedende IJsvogels in de gemeente liet een daling zien. Op diverse plaatsen, waar in 2016 wel IJsvogels hebben gebroed, werden in 2017 geen vogels meer waargenomen.

De ijsvogelwanden in Neede en Borculo zijn niet intensief gecontroleerd. Een 3-tal vervallen wandjes zijn in de loop van 2017 hersteld en/of opgeknapt.

Jeugd- coördinatoren Marina Stap en Henk Leever

De activiteiten voor de jeugd zijn in 2017 zijn beperkt geweest tot 3 activiteiten met excursies in de buurt zoals Hambroek en Haaksbergerveen. De belangstelling is vrij constant met 4-5 deelnemers. Ook is er meegedaan bij basisscholen in Eibergen, Borculo en Neede aan de tuinvogeltelling.

Inventarisaties

In 2017 zijn de waterwildtellingen uitgevoerd langs de Berkel Loobrug-Avinkstuw, Ramsbeek Duitse grens-Berkel grote stuw en de bypass van de zandvang tot de Ramsbeek, Camping de Fontein, Oldenkotse plassen en Zwolse Leemputten

Buursebeek: Den Blanken - Rietmolen + stukje Elspeet, Schipbeek: Twentekanaal - Den Blanken, Koningsbeek, Elsmansgoot, Bolksbeek: Berkel – Noordwijk, Gem.Neede: Noordijkerveld

Slinge, brug Zwolle tot houtzagerij Kolkman Ruurloseweg en de 2de van hier tot aan de brug bij Nieuwenhuis, Waterdijk Beltrum

Berkel van Stuw Haarlo tot gemeente grens, Hambroekplassen, Slinge van Waterdijk tot Berkel, Leerinkbeek, Bolksbeek

Daarnaast zijn in de volgende gebieden BMP tellingen uitgevoerd: Needse Achterveld, Teesselinkven, Leerinkbeek, Kerkloobos, omgeving Beekvliet in samenwerking met vogelwerkgroep West Achterhoek (Lochem), omgeving Ruurlo en Haarloseveld/Olden Eibergen, Lage Scheiddijk.

De voorjaarstrekellingen zijn uitgevoerd aan de Havelandweg, Eibergen.

De herfsttrektellingen zijn uitgevoerd aan de Havelandweg, Eibergen en Kaapdijk, Ruurlo.

De kolonies van roeken en reigers zijn geteld in Borculo, Beltrum, Haarlo en Neede.

De volgende PTT tellingen zijn uitgevoerd: Route West Eibergen, Route Oost Eibergen, Route West Neede, Route Noord/Oost Neede, Borculo Dijkhoek/Leostichting, Rietmolen Noord, Groenlo, Route Hambroek, Borculo Beekvliet, batsdijk Ruurlo

De volgende MUS tellingen zijn uitgevoerd: Rietmolen, Oost Eibergen (postcode 7152), Haarlo, Borculo, Neede

Slaapplaatstellingen Grote Zilverreiger/Aalscholver: Hambroek Borculo

Aan de Nationale Birdwatchday is meegedaan vanaf de Havelandweg, Eibergen.

Op 20 mei is de 17 uurstelling uitgevoerd in Neede/Eibergen.

Nestkasten- coördinator Harry Overbeek

De verdeling was als volgt: 122 Koolmezen (46%), 63 Pimpelmezen (24%), 74 Bonte Vliegenvangers (7%), 12 Boomklevers (4%) en 1 Glanskopmees. Helaas dit jaar geen Gekraagde Roodstaart in onze nestkastjes maar we zien wél een sterke toename van Bonte Vliegenvangers nu zelfs 74 paartjes , een recordjaar! Koolmezen en Pimpelmezen wisselen jaarlijks nog wel eens in aantallen; dit jaar echter 22% méér koolmezen en 20% minder Pimpelmezen! Overige soorten en aantallen zijn redelijk constant ten opzichte van voorgaande jaren, zie website onder jaaroverzicht 2017 op blad 2: historische aantallen. De nestkastjes waren dit jaar al vroeg bezet (Kool- en Pimpelmezen al begin April) waardoor deze, mede door het mooie voorjaar, relatief veel 2e legfels hebben gedaan. Hierdoor zijn er in totaal plm. 500 eieren méér gelegd dan vorig jaar waardoor er 350 méér jongen konden uitvliegen. De gemiddelde nestgrootte van het 1e legsel was dit jaar met 8,8 eieren beter dan vorig jaar (8,4).

Van de totaal 2655 (2179) gelegde eieren zijn er dit jaar 2129 (1779) jongen uitgevlogen: 80% (82)). Dit jaar zijn er ook helaas relatief veel broedsels mislukt in zowel ei- als jongenstadium; oorzaak... onderlinge strijd tussen soorten om territorium, ouders omgekomen en óók veel predatie(s) door de Grote Bonte Specht(en), vooral in het bos van Steinkamp; hier dit jaar plm. 8 nestkastjes vervangen omdat ze door de Gr.Bonte Specht "bewerkt" waren .... grote gaten zowel aan de voor- als zijanten van de nestkastjes waardoor de eieren/jongen weggehaald zijn. Volgend jaar nog maar weer eens proberen Kees en kijken of het structureel blijkt te zijn!!

Al onze nestkastresultaten zijn dit jaar digitaal ingevoerd in het nestkastenprogramma van de SOVON. Al met al weer een prachtig resultaat: 2129 jonge vogels uit onze nestkasten gevlogen! 350 meer dus dan vorig jaar mede door de vele 2e legfels...

Patrijs- coördinator Henk Leever

In de twee proefgebieden (omgeving Havelandweg Rekken en Olden Eibergen/Hupsel) is het aantal patrijzen niet afgenomen. In Rekken 2-3 paar en Olden Eibergen/Hupsel 7-8 paar. Door de aanleg van de N18 is er tijdelijk meer grond met onkruiden beschikbaar wat een belangrijke voorwaarde is voor een goed biotoop voor de patrijs. Met de herinrichting rondom de N18 zijn er ook nieuwe kansen om het biotoop voor de patrijs te verbeteren. Daar is in 2017 veel inspanning voor geleverd. Samen met Gemeente Berkelland, de kavel commissie N18, en de VAN hebben we extra mogelijkheden gerealiseerd voor overhoekjes. Verder heeft de Gemeente Berkelland mede dankzij onze inbreng gezorgd voor een meer natuurlijk bermenbeheer. Hierdoor komen er meer kruidenrijke bermen, die later gemaaid worden en ook daar kan de patrijs van profiteren. Daarnaast zorgt de Provincie Gelderland met o.a. Landschapsbeheer Gelderland voor (financiële) bijdragen om meer geschikte biotopen te krijgen voor de boerenlandvogels, waaronder de patrijs.

Voor de cursus patrijzen tellen hebben zich 58 mensen opgegeven. (georganiseerd door Landschapsbeheer Gelderland ism agrarische collectieven, waarbij nu ook de VWG betrokken is)

In Berkelland zijn afgelopen jaar 49 randen met een totale opp. 6,4 ha. aangelegd.

Revalidatie en doodsoorzakenonderzoek- coördinator Robert Nijhuis

Een melding of 10 tot 15 van jonge merels uit het nest tot een gewonde Bosuil.

Roofvogels- Cees van Beinum

Op woensdag 18 oktober kwam de Projectgroep Roofvogels bijeen om het broedseizoen 2017 te evalueren. Aanwezig waren Ernst Plooi, Henk Leevers, Henk Lammers, Willy Smeenk, Annemiek Leusink en Cees van Beinum. Afwezig met kennisgeving: Raoul Kluijvers en Lubbert Baarssen.

De constatering is dat de projectgroep wel de nodige versterking zou kunnen gebruiken. Daar zullen we in het komende voorjaar ook een wervingsbijeenkomst voor gaan beleggen. Door de geringe menskracht is het ons niet gelukt om de taakstelling voor 2017 volledig waar te maken. We wilden in de gemeente Berkelland het aantal broedterritoria van de Buizerd vaststellen. Aan oppervlakte is het gelukt ongeveer de helft van de gemeente te inventariseren.

Betreffende de Buizerdterritoria werden in het onderzochte gebied 50 broedlocaties vastgesteld. Op de gehele oppervlakte van de gemeente zal dit betekenen dat we mogen uitgaan van een totaal van 80 tot 100 broedparen.

Van de gevonden broedterritoria valt op dat het op veel locaties niet tot broeden is gekomen, ondanks de aanwezigheid van een Buizerdpaar. Rondom Eibergen was dit verschijnsel het meest opvallend; rond Borculo en Ruurlo werden de meeste geslaagde broedsels vastgesteld. Of de onrust in het landschap door aanleg van de N18 dan wel het instorten van de muizenpopulatie (ook vastgesteld in de Projectgroep Uilen) hier debet aan was, is niet te bewijzen.

Het resultaat van de wel tot broeden gekomen Buizerdparen was gemiddeld 2,1 jong per nest. Dit is beslist niet slecht te noemen.

Een tweede taakstelling was om zicht te krijgen waar er torenvalkenkasten hangen die niet onder de controle van de Vogelwerkgroep vallen. Het blijkt dat met name de wijnhoeves in de gemeente ook torenvalkenkasten in hun wijngaard plaatsen. Omdat deze taakstelling ook nog niet voldoende uit de verf is gekomen, spreken we af de torenvalkenkasten die we tegenkomen bij Henk Lammers te melden om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen. Henk zal zich beraden op wat hij met de zo binnenkomende informatie gaat doen.

Overige roofvogels:

Omdat er niet specifiek gelet is op de overige soorten roofvogels kan slechts van een indruk gesproken worden.

De Torenvalken bleken overal volop aanwezig te zijn, dit in tegenstelling tot de Boomvalken, waarvan maar 6 paren werden vastgesteld.

De Slechtvalken zorgden op de beide Berkellandse broedlocaties voor nageslacht; totaal werden 6 jongen (3 + 3) grootgebracht in 2017. Een jong van 2015 broedde dit jaar op een toren in het Belgische Gent. Dat laat zien dat onze jongen zich over grote afstanden verspreiden, omdat ook ooit al eens een ring werd afgelezen bij de Euroborg in de stad Groningen.

Uilen en torenvalken- coördinator Anton Meenink, Henk Lammers, Kees Vredeveld, Peter te Morsche

Het was over het algemeen een gemiddeld uilenbroedseizoen.

Met 44 uitgevlogen jongen hadden we bij de Bosuil in 2017 weliswaar 1 jong meer dan in 2016, maar er waren ook twee broedsels meer zodat het gemiddeld iets minder was dan in 2016.

De Kerkuil en de Steenuil deden het ook wat minder dan in 2016 met respectievelijk 198 en 284 uitgevlogen jongen. Bij de Kerkuil was de terugval in de muizenstand een aantal weken na de geboorte van de jongen een van de oorzaken. De jongen kregen niet genoeg voedsel waardoor er een aantal in de nestkast of vlak na het uitvliegen stierf van de honger. Ook hadden we te maken met enkele gevallen van predatie door waarschijnlijk Marters bij de Kerkuilen en Eekhoorns bij de Steenuilen. Om enige zekerheid daar omtrent te verkrijgen gaan we in 2018 enkele bewakingscamera's bij de kasten plaatsen.

Bij de Torenvalken zijn er 3 jongen meer uitgevlogen dan in 2016 maar er werd ook 1 broedsel meer gecontroleerd. Aan de Torenvalk willen we in 2018 wat meer aandacht geven, wat meer kasten gaan controleren en dan ook meer jonge Torenvalken ringen. Al met al dus wat minder dan in 2016 maar gemeten over een periode van 6 jaar een gemiddeld broedseizoen.

De uitgewerkte resultaten staan in het jaarverslag te lezen op de website van de VWG.

Weidevogels – coördinator Gerrit Stomps

Weer een moeilijk jaar voor de weidevogels de uitkomst was iets beter dan afgelopen jaar, maar toch te weinig bekend over de oorzaak van predatie.

Voor dit jaar hebben we de beschikking over een Drone, zodat we niet meer het veld in hoeven, niet eerder dan dat er gemaaid wordt.

De weidevogelgroep Berkelland heeft afgelopen jaar voor het eerst een proef gedaan met Drone vliegen, in 2,5 uur tijd over verschillende percelen zijn in totaal 10 nesten gevonden, waarvan 6 grutto's, 1 wulp, 1 tureluur en 2 Kieviten, dit was de primeur voor Gelderland.

In Gelderland zijn we nu met 7 Drone piloten in opleiding a.s. vrijdag hebben we onze praktijkdag vliegen, hopelijk met goed gevolg.

Ook de werkzaamheden rond de nieuwe N18 dragen bij aan verbetering van hun leefgebied, deze braakliggende gronden zijn van belang voor voedsel en dekking en nestgelegenheid.

Zwaluwen – coördinator Henny Waanders

Helaas werden we in 2017 geconfronteerd met te weinig tellers, en ook nog eens ziekte van enkele tellers. Toch hebben we uiteindelijk bijna alle adressen kunnen bezoeken. Enkele adressen hebben we afgedaan met bellen of zo goed mogelijk inschatten. Gelukkig waren de resultaten positief, tot zelfs heel positief.

Bij de boerenzwaluwen zagen we bij 7 van de 40 telgebieden een kleine teruggang, bij de andere 33 zagen we een mooie toename. Voor geheel Berkelland was de toename 9%.

Over de laatste 5 jaar zien we dan ook een doorlopend positieve ontwikkeling.

Gelukkig zagen we voor de huiszwaluw in 2017 ook een duidelijke toename, en wel van 6%.

Een mooi resultaat na twee jaren met een teruggang van 6% elk. We zijn nu weer terug op het niveau van 2015. Opvallend is dat de toename nu vooral komt door meer natuurlijke nesten. Was dit jaar een goed jaar voor modder etc?

Uit de gegevens van het ringproject blijkt dat dit jaar 6 jongen per broedpaartje uitgevlogen zijn. Dit is vrijwel gelijk met de resultaten van de afgelopen jaren.

Gemeente Berkelland

Contactpersoon met gemeente is Henk Leever.

Beleids- bestuurszaken

Donateursavonden zijn openbaar, dus toegankelijk voor leden, donateurs en belangstellenden. Ledenavonden zijn alleen toegankelijk voor leden en eventueel voor introducees.

Informatie over donateurschap wordt per 1-1-2018 verwijderd van de site. Bestaande donateurs blijven donateur. Vanaf 1-1-2018 kan men alleen lid worden.

Henk Leever heeft op uitnodiging gesproken met Paul Knuvers van Groen Links over het voorontwerp-bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2016. Uit dit plan zijn geen extra maatregelen te halen tav natuur. Houtwallen worden aangegeven en zijn hiermee beschermd. De plannen zijn digitaal beschikbaar via de site van de gemeente. Discussiepunten kunnen gebieden zijn die als agrarisch met natuurwaarden zijn aangemerkt. Het is zaak in de gaten te houden of er bezwaar wordt gemaakt en of er wijzingen zullen worden doorgevoerd in hetbestemmingsplan.

Contact Waterschap mbt plaatsen bordje 'Honden aan de lijn' (nav vragen in de algemene ledenvergadering) Waterschap wil geen bordjes plaatsen op deze plek.

Luuk heeft aangegeven ivm gezondheidsredenen te moeten stoppen met de werkzaamheden voor het Zwaalfje. Zijn activiteiten bestonden uit het plannen van een vergadering met de redactieraad, het verzamelen van artikelen, het benaderen van personen om een artikel te schrijven en het maken van een eerste opzet in het grafische programma.

Marjon neemt voorlopig de tot stand koming van het Zwaalfje in zijn geheel op zich. Het is een hele tijdsinvestering om het Zwaalfje twee keer per jaar geheel zelfstandig uit te brengen. Ze krijgt hiervoor een kleine vergoeding. Het bestuur heeft de leden gevraagd wie plaats wil nemen in de redactieraad. Er is inmiddels contact met een mogelijk redactielid. Het bestuur bestaat momenteel uit 4 personen. Het bestuur ziet graag een vijfde persoon aanschuiven, met name om het contact met de projectgroepen te onderhouden.

Eigendommen/aanschaf materialen

Op de website is vermeld welke eigendommen de Vogelwerkgroep in zijn bezit heeft (blijvende materialen).

Overige activiteiten

- Twee keer per jaar geeft de vogelwerkgroep een blad uit: 't Zwaalfje. Daarin zijn verslagen van de ondernomen activiteiten te lezen, maar ook andere verslagen op vogelgebied zijn welkom.
- 4 januari nieuwjaarsbijeenkomst
- 14 februari ledenavond
- 7 maart algemene ledenvergadering
- 20 maart ledenavond
- Jeugdexcursie Haaksbergerveen
- 6/7 mei Lenteweekend
- 7 mei publieksexcursie
- 8 mei ledenavond

- 20 mei 24 uurstelling
- 9 juli Natuur- en milieudag
- 21 september lezing Albert Beintema de grutto
- 30 september Eurobirdwatch
- 2 oktober ledenavond
- 13 tm 16 oktober meerdaagse excursie texel
- 22 oktober Trektellen voor de jeugd
- 13 november bijeenkomst coördinatoren
- 27 november ledenavond
- 27 december Vreugderijkerwaard en Vossemeer

Mail

Alle leden worden via de mail op de hoogte gehouden van komende vergaderingen, ledenavonden, excursies en presentaties.

Tevens worden algemene nieuwsbrieven van SOVON en Vogelbescherming doorgestuurd naar alle leden.

PR

Vogelwerkgroep Berkelland heeft een website: www.vogelwerkgroepberkelland.nl

Ook heeft de vogelwerkgroep een eigen e-mail adres: info@vogelwerkgroepberkelland.nl

Deze mail komt bij de secretaris binnen.

De site wordt regelmatig bezocht. Ook kwamen er via e-mail verschillende vragen binnen.

Daarnaast heeft de vogelwerkgroep een face-book pagina. Hierop worden regelmatig berichtjes geplaatst. Deze pagina wordt veel gelezen. Facebook staat open voor reacties zolang ze niet beledigend zijn, worden ze niet verwijderd. Als de mening van de vogelwerkgroep wordt gevraagd, dan worden deze verwijderd en wordt doorverwezen naar het bestuur.

Tijdens het Lenteweekend in Eibergen heeft een aantal leden de kraam van de Vogelwerkgroep bemand. Dit heeft ons direct ook enkele nieuwe leden/donateurs opgeleverd.

Regelmatig hebben er berichtjes in de krant gestaan (Tubantia, Berkelland Nieuws).

Correspondentie

Vogelwerkgroep Berkelland ondersteunt beroepschrift Vogelwerkgroep Zutphen

Vogelwerkgroep Zutphen heeft een beroepschrift opgesteld tegen het Besluit goedkeuring faunabeheerplan jacht en uitvoering vrijstelling 2017-2023. Dit wordt tevens door de

Vogelwerkgroepen Noordwest Achterhoek en de Vogelwerkgroep Arnhem e.o ondersteunt.

In dit beroepschrift wordt oa bezwaar aangetekend tegen het afschieten van spreeuwen, roeken en brandganzen.

Kosten: directe griffie kosten.

Ontwerpbesluit omgevingsvergunning Huize De Kamp is ontvangen. Zoals het ontwerpbesluit nu is opgesteld zien we geen reden om een bezwaar in te dienen.

Sonja Grooters,
secretaris